

Het spel ging niet door..

Rie
Reinderhoff

JEANNE MARIE

HET SPEL
GING NIET DOOR . . .

HET SPEL
GING NIET DOOR...

DOOR

JEANNE MARIE

Met illustraties van Rie Reinderhoff

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. GROTE PLANNEN

Oktober was al lang in het land en nog altijd wilde de zomer niet vertrekken. Het weer bleef ongewoon zacht en de langzaam aan wat verkleurende bladeren weigerden voorlopig nog zich van de bomen en struiken te laten vallen. De restaurants bleven hardnekkig met hun kleurige stoeltjes op zonnige terrasjes voorbijgangers trekken, die even neerstreken voor een kopje geurige koffie of een gezellig kopje thee. En de jongens en meisjes lachten hun moeders zo maar uit, als ze wollen jurken, winterjassen en dikke dekens uit de mottenzak begonnen te halen.

Alleen aan de korter wordende dagen kon je zien, dat de zomer z'n grenzen al lang had overschreden en nu alleen nog maar wat talmde bij het afscheid.

Ook de kalender werd met de dag dunner.

„Kun je je indenken, dat we over een paar maanden het kerstfeest alweer vieren?” vroeg vader Dorreman aan zijn huisgenoten, toen hij op een middag met z'n gleufhoed in de hand van kantoor kwam.

Over een paar maanden kerstfeest vieren . . .

Loet schrok echt een beetje van vaders woorden. Ze brachten haar iets in herinnering wat ze helemaal vergeten was. Het was vrijdag. Dan hadden ze 's middags juffrouw Kampman, voor Nederlands. De vorige week had ze gezegd: „Het wordt ook alweer tijd om over het kerstfeest van de school te gaan denken. We zouden het dit jaar eens anders willen doen dan gewoonlijk.

Het wordt zo'n sleur: zingen, kerstgeschiedenis, weer zingen, een verhaal, en zo maar verder. Ik heb wel een plannetje, maar misschien weten jullie zelf iets. Denk er in de komende week eens over. Op de volgende les gaan we daar dan eens met elkaar over praten."

Juffrouw Kampman organiseerde altijd de schoolfeestjes en dat was haar best toevertrouwd. Ze had nu zelf alweer een plannetje, maar ze had ook een beroep gedaan op haar leerlingen. „Misschien weten jullie zelf iets . . .”

Loet moest bekennen, dat ze er in het geheel niet meer aan had gedacht. Het mooie weer zou daar de schuld wel van zijn. Wie denkt er nu ook op zulke zomerse oktoberdagen aan een kerstfeestviering . . . Loet had dat in elk geval *niet* gedaan en het zou haar verwonderen, als andere jongens en meisjes met iets aan zouden komen. Tot voor enkele dagen had ze nog gezwommen in het onoverdekte zwembad . . . en dan plannen maken voor een kerstfeest, waar toch eigenlijk sneeuw bij hoort, en ijs, en een snorrende kachel!

„En wie van jullie heeft een plan voor het kerstfeest?”

Och, het verwonderde juffrouw Kampman eigenlijk niet, dat er geen enkele vinger omhoogging. En Loet dacht: „Ik ben het gelukkig niet alléén vergeten.”

„Nu, dan weet *ik* wel iets. We zouden deze keer eens een kerstspel op kunnen voeren. We maken het natuurlijk niet te moeilijk, zodat er voor jullie niet zoveel tijd mee is gemoeid. Het kerst-rapport mag er niet mee in het gedrang komen. We zullen ook zorgen, dat er veel jongens en meisjes aan mee kunnen doen, uit alle klassen.”

Het was juffrouw Kampman aan te zien, dat ze zelf veel van dat

spel verwachtte en haar geestdrift stak de jongelui van de derde klas aan. Hoe dat allemaal ging in zo'n spel, wisten ze nog niet, maar als juffrouw Kampman er zich voor inzette, moest het wel iets moois worden. Nog nooit was een feestje mislukt, waarvan zij de leiding had!

„Ik moet er een paar bij hebben, die wat kunnen declameren en ook enkelen met goede stemmen. En zijn er onder jullie misschien, die een instrument bespelen? Een viool, of een gitaar, of een blokfluit?”

Een paar vingers gingen aarzelend omhoog.

„Eerst maar eens alles opschrijven,” zei juffrouw Kampman, „dan kunnen we later zien hoe we het indelen.”

Ze had een schrift bij zich, waarin ze de namen noteerde van de zangers en de spelers die zich zelf aanboden. Er stond al meer in dat schrift. Dat zouden wel aantekeningen zijn van andere klassen, waarmee ze het plan al besproken had.

„En jij, Loet?” vroeg juffrouw Kampman, toen ze alles had aangekend. „Jouw naam heb ik nog niet. Hoe zit dat? Jij kunt toch zingen? Samen met Miep natuurlijk.”

Loet en Miep keken elkaar eerst eens even aan voor ze antwoord gaven.

„Nou, jullie laten me toch niet in de steek? Jullie stemmen passen zo goed bij elkaar. Dat hebben we op de laatste ouderavond allemaal kunnen horen. Ik zal maar meteen opschrijven: Loet en Miep zingen.”

„Juffrouw,” vroeg Loet, „is het de bedoeling dat we samen zingen of wordt het een koortje?”

„In elk geval samen en er zal ook nog wel een koortje komen. Maar ik moet dat allemaal zelf nog eerst eens rustig uitzoeken. Jullie hoort er zo gauw mogelijk meer van.”

Een week later wisten ze het. Loet en Miep zouden een „duet” vormen, met een koortje op de achtergrond. „Ik heb mooie muziek op de Engelenzang,” vertelde juffrouw Kampman. „Nee, niet zoals we die allemaal kennen, héél anders, en héél mooi. Als jullie samen de solo’s voor je rekening neemt, vormen we er een aardig koortje omheen uit meisjes van de eerste klas. Het is eigenlijk een soort cantate, die door het hele kerstspel heenloopt.”

Enkele jongens, die goed konden lezen en ook al eens wat hadden voorgedragen, zouden, gekleed als profeten, de teksten over de komst van de Here Jezus mogen opzeggen.

Ook „herders” moesten er zijn, bij een kampvuurtje. Alles zou met bekende bijbelteksten en kerstliederen, wijzen naar het geboren Kindeke, dat zelf natuurlijk niet zou worden uitgebeeld. Eigenlijk was het niet eens zo heel veel anders dan andere jaren, alleen wilde juffrouw Kampman haar leerlingen wat aankleden: de profeten in een lang bruin kleed, de herders ook zo iets, alleen een beetje soberder. Het koortje zou in het wit zijn, omdat de meisjes zingende engelen moesten voorstellen.

„En wij?” vroeg Loet.

„Ja, jullie natuurlijk ook in het wit. Zou dat kunnen? Hebben jullie nog niet een witte jurk?”

Miep en Loet knikten allebei van „ja”.

Ze hadden allebei een witte jurk . . . maar of die mooi genoeg was voor het kerstspel? Daar zouden ze het thuis wel eens over hebben.

Het spel kon mooi worden, als alles goed werd ingestudeerd. En dat begrepen ze heel goed: het koortje en *in* dat koortje *zij*, als „solisten”, daar draaide het hele spel om. Als dat verkeerd ging, moest alles mislukken.

Maar waarom *zou* het verkeerd gaan? Als juffrouw Kampman nu maar gauw met die cantate voor de dag kwam. Ze hadden dan nog twee maanden om alles goed in te studeren.

Loet kwam opgetogen thuis. Ze begon direct te vertellen van het spel, dat ze met een groot aantal jongens en meisjes van de ulo gingen opvoeren.

Moeder Dorreman schrok er echt een beetje van. „Wat is dat nu weer: een kerstspel?” vroeg ze, en aan haar gezicht was wel te zien, dat ze er lang niet zoveel voor voelde als haar dochter.

„U hoeft heus niet zo bedenkelijk te kijken,” antwoordde Loet, „het gaat heus heel ernstig toe. Eigenlijk niet eens zo héél veel anders dan vorige jaren: de profetieën worden opgezegd, er worden kerstliederen gedeclameerd en we zingen van het Kindje en

de herders. We gaan het alleen ook een beetje uitbeelden. Dat is het enige verschil. En eigenlijk zit het 'm alleen maar in die kleren en de herders krijgen een kampvuurtje. Dat is alles."

„En het Kindje?” vroeg moeder nog.

„Niets van te zien natuurlijk. Alleen heel in het begin, dan zie je Maria en Jozef heel even langs trekken, op weg naar Bethlehem.”

„En wat is jouw aandeel in dat spel?” vroeg vader.

„Zingen, alleen maar zingen, samen met Miep. De solo's dan. Het wordt een soort cantate. Meisjes uit de eerste klas vormen het eigenlijke koortje. Als ik het goed heb begrepen, wordt in die cantate de hele kerstgeschiedenis verwerkt. Ik denk dus, dat we door het hele spel heen telkens wat moeten zingen. Maar ons voornaamste aandeel is een bewerking van de Engelenzang. Het moet heel mooie muziek zijn.”

„Als ik het dan goed begrijp, moeten jij en Miep zo'n beetje dienst doen als kerstengeltjes.”

Dat was nou weer net iets van vader! Aan z'n gezicht kon je duidelijk zien wat hij onderwijl dacht: „Mooie engeltjes, zeg, jij en Miep! Die juffrouw Kampman had dat niet beter uit kunnen zoeken.”

Moeder kon alleen haar hoofd nog maar wat schudden over dat kerstspel. „Vroeger hoorde je daar zo niet van,” dacht ze. Ze was altijd nog maar bang, dat zo'n spel niet eerbiedig genoeg zou zijn. „Dat is iets van de nieuwe tijd, moeder,” zei Ireen, Loets grote zus. „En al is dat nu weer een beetje anders dan vroeger, daarom kan het toch wel mooi zijn?”

Ireen was twintig en al heel wat jaren van school af. Ze had de modevakschool bezocht en naaide nu voor haar brood: japonnen, en mantels en leuke kinderklere.

„Moeten jullie voor dat spel ook nog op een bijzondere manier gekleed zijn?” vroeg ze aan haar zusje.

„'n Witte jurk,” zei Loet, een beetje bang, dat moeder dat misschien ook niet goed zou vinden.

Maar dat viel gelukkig mee. „Je hebt toch altijd die witte jurk nog?” vroeg moeder.

„Die had ze al toen ze twaalf was en nu is ze vijftien,” antwoordde Ireen voor háár. „Ze is aardig gegroeid in die tijd, in de lengte . . . en ook wel wat in de breedte. Nee, moeder, met die oude jurk kan Loet niet meer naar een feestje gaan. Ik denk dus, dat het er wel op uit zal lopen, dat zus Ireen aan het werk zal moeten!”

Ireen vond het wel leuk om voor Loet een mooie witte jurk te gaan maken.

„Maar is zo'n witte jurk in de winter niet veel te koud?” vroeg vader nog.

„Hoeft helemaal niet koud te zijn,” zei Ireen. „Als het tegen die tijd vriest, doet ze er een dikke trui onder.”

Maar dat waren grapjes, van vader en van Ireen. Met die jurk zou het wel goed komen. En moeder zou het kerstspel zeker ook heel mooi vinden, als ze het straks zag. Op de kerstfeesten van de school mochten de ouders van de leerlingen altijd mee komen. En Loet nam zich voor aan juffrouw Kampman te vragen of er ook niet een plaatsje voor Ireen was. Die verdiende dat wel, als ze een mooie jurk voor het spel maakte!

2. DE VOORAVOND VAN HET FEEST

Op de vroege avond voor het feest stonden ze met d'r beidjes voor de grote passpiegel in Ireens atelier: Loet en Miep, de twee vriendinnen. Van alle kanten hadden ze elkander en zich zelf al bekeken, en ze konden niet anders zeggen dan dat de jurken prachtig waren uitgevallen. Ruim en soepel, en toch nergens iets wat op „slobberigheid” leek, viel de licht-ivoorkleurige charmeuse over hun jonge figuurtjes, bijna tot op de goudleren schoentjes, die Miep van iemand ter leen had kunnen krijgen. „Ik heb de jurken zó gemaakt, dat ze gemakkelijk wat zijn in te korten,” zei Ireen. „Dan heb je er nog jaren wat aan, als je weer eens naar een feestje gaat of zó maar, als je eens erg mooi wilt wezen.”

„Het lijken wel bruidsjurken,” riep Miep opgetogen.

„Met een mooie sluier er overheen zouden ze daarvoor te gebruiken zijn,” zei Ireen lachend, „maar daar zijn jullie voor eerst nog niet aan toe! Nu zijn jullie alleen nog maar „kerstengel-tjes”. Kom eens hier, dan zal ik de diadeempjes in je haar drukken. Kijk, zo wordt het dan ongeveer.” Meteen schoof ze de vergulde diadeempjes in de blonde krullen van Miep en in het bruine haar van haar zusje.

„Help me onthouden, dat ik vanavond nog wat krullen in je pieken zet,” zei Ireen tegen Loet. „Miep heeft wat slag van zich zelf. Als ze d'r haar morgen goed borstelt, gaat het wel. Maar jij

bent recht-toe, recht-aan. Als je haar wat voller is, staat het veel aardiger."

„Zullen we de jurken nu maar meteen aanhouden of ze inpakken en mee nemen?" vroeg Loet.

„Ik zou ze aanhouden, maar jullie moet er dan wel heel voorzichtig mee zijn. Wit is prachtig, maar je ziet er ook alles op. En

als je vanavond thuiskomt van de repetitie, de jurken direct uitdoen. Er niet eerst een kopje thee mee gaan drinken in de huiskamer."

Voorzichtig liepen Loet en Miep de trap af. Even zich aan vader en moeder laten zien.

Moeder vond de meisjes haast tè mooi voor een kerstfeestviering. „Het lijkt wel of jullie naar het bal moeten,” zei ze, maar Loet dacht dat ze dit toch wel niet echt meende.

En vader keek verrast naar zijn dochter en haar vriendin. „Prachtig hoor,” zei hij, „wees er nu maar heel voorzichtig mee . . . En een dikke mantel over dat dunne goedje heen. Het is nog altijd zacht weer voor de tijd van het jaar, maar het is toch december en de avonden worden fris.”

„Dag kerstengeltjes,” zo riep hij ze nog na, toen ze de kamerdeur achter zich sloten.

Het was een fleurig gezelschap jongens en meisjes, dat in de aula van de school samenkwam voor de generale repetitie. Goedkeurend liet juffrouw Kampman haar blikken langs het troepje glijden. Al had de zomer dan heel lang geduurd en was het nog niet echt winters koud, de stemming zat er nu toch wel voldoende in. En wat zagen ze er allemaal leuk uit! Je kon zien, dat ze er werk van hadden gemaakt: de profeten en de herders waren echte oosterlingen en de meisjes in het wit, die het koortje zouden vormen, waren allerliefst! Zelfs „Jozef” en „Maria”, die zich maar één keer even moesten laten zien, hadden veel werk van hun kleding gemaakt. Loet en Miep zou ze een bijzonder complimentje willen maken. Je kon wel zien, dat Loets zuster kostuumnaaister was. Die twee in hun wit-satijnen japonnetjes zouden het prachtig „doen” aan het hoofd van de „engelenstoet”.

En dat was dan nog maar alleen de aankleding, het uiterlijk. Al heel gauw bleek, dat al de speelsters en spelers hun teksten en hun liederen heel goed hadden ingestudeerd, zodat juffrouw Kampman na de repetitie opgelucht naar huis kon gaan. Ze was moe, natuurlijk was ze moe, na de inspannende avond, want ze had op elke kleinigheid terdege moeten letten. Maar met het resultaat kon ze dubbel en dwars tevreden zijn. Als het op het feest net zo goed ging als op de repetitie, zou het een mooie middag worden. Juffrouw Kampman vond dat ook zo fijn, omdat ze zo hier en daar had gehoord, dat sommige ouders nog wat vreemd tegenover zo'n spel stonden. Ze konden nu zelf zien, dat een spel, zoals zij dit gingen opvoeren, zeker niet minder mooi en eerbiedig was dan een gewone kerstfeestviering.

De kinderen zegden en zongen hun rol eigenlijk allemaal goed, maar op Loet en Miep was juffrouw Kampman werkelijk een beetje trots. Die twee hadden bepaald mooie stemmen, die wonderlijk goed bij elkaar pasten. Juffrouw Kampman had de cantate zo opgesteld, dat het koortje de hele avond, met kleine tussenpozen, moest optreden. De Engelenzang nam daarbij een nogal grote plaats in, maar ook verder jubelden de zangeresjes in mooie bekende en minder bekende kerstliederen eigenlijk de hele avond de vreugde en de dankbaarheid om het geboren Kindeke uit. Loet en Miep hadden daarin een belangrijk aandeel. Juffrouw Kampman prees zich zelf gelukkig met die twee talentvolle leerlingen, die met hun mooie stemmetjes het hele kerstspel droegen en het werkelijk tot iets moois maakten!

Om even negen uur kwam Loet thuis, met Miep.

„Wordt het nu niet te laat voor je, Miep?” vroeg moeder Dorreman.

„O nee mevrouw,” antwoordde Miep, „we zijn veel vroeger terug dan we hadden gerekend. De repetitie liep gesmeerd. We hoefden bijna niets over te doen. Juffrouw Kampman was best tevreden!”

„Dan willen jullie nu zeker wel een kopje thee?”

„Nou, wat graag! We hebben echt droge kelen gekregen van al dat zingen.”

„Maar eerst de jurken uit,” zei Ireen. „Je weet wat we hebben afgesproken!”

Nu, dat kon. Loet was thuis; die had zó een andere jurk aan, waar ze zich veel rustiger in voelde. Stel je voor, dat ze haar nieuwe jurk had aangehouden en dat er een kop thee over ging! Miep had zich voor de repetitie bij haar vriendin verkleed. Haar gewone jurk hing over een stoel op het atelier van Ireen. Die was dus ook in een ommezien weer in haar daagse plunje.

„Hè, zo zitten we toch weer veel gemakkelijker,” zei Loet, toen ze met een kop hete thee voor zich en een stroopwafel in haar linkerhand aan haar huisgenoten over de repetitie begon te vertellen. Haar verhaal duurde niet zo heel lang en toen het uit was, vroeg vader: „Hoe laat moet je thuis zijn, Miep?”

„O, vandaag is tien uur vroeg genoeg. We hadden er vast op gerekend, dat de repetitie tot halftien zou duren. En we hebben morgen geen school. We kunnen dus gemakkelijk wat langer slapen.”

„Dan nog maar wat zingen, bij het orgel?”

„Ze hebben de hele avond al gezongen, vader,” zei moeder, „ze zullen wel moe zijn en morgen moeten ze de hele middag hun keel ook weer gebruiken.”

„O, maar we zijn al lang weer uitgerust,” zei Loet.

Toen vond moeder het ook goed. Ze hield, net als het hele gezin

Dorreman, veel van zang en muziek; ze was alleen maar wat bezorgd voor Loet en Miep, die er echt moe uitzagen, toen ze thuis kwamen van de repetitie.

Vader liep onderwijl al naar het harmonium. Uit de opklapbare orgelbank pakte hij een paar boeken en een handvol muziekbladen.

„En wat zal het zijn, dames?” vroeg vader lachend. „U kiest en wij spelen.”

De meisjes keken elkaar even aan. Toen wisten ze het meteen. Eerst maar een paar liederen uit de cantate, die er nog niet helemaal goed inzaten.

Daarna gaf moeder nog een paar kerstliederen op en tot slot vroeg Miep of ze nog eens tweestemmig het prachtige „O Kerstnacht, schoner dan de dagen” uit Vondel’s „Gijsbrecht” mochten zingen. Maar toen was het voor Miep hoog tijd om te vertrekken. Ze zou nog hard moeten lopen om vóór tien uur thuis te zijn en later mocht het toch echt niet worden. De mooie jurk nam ze, voorzichtig in vloeipapier gewikkeld, over haar arm mee naar huis.

Loet sloop, voor ze naar bed ging, nog even het atelier van Ireen binnen, waar haar eigen jurk nog hing. Met de rug van haar hand streek ze over de fijne, glanzende stof. Het zou mooi worden, het feest . . . en dat ze, samen met haar vriendin, de hoofdrol van het spel bezette, daarop was ze toch eigenlijk wel een beetje trots!

3. OPA TIEMERSMA

Opa Tiemersma zat in zijn oude rieten leunstoel vlak bij de kachel. Zijn pijp en een builtje tabak lagen voor hem, op de huiskamertafel. „Eerst maar even op een bakkie koffie wachten,” dacht opa, „en dan gaat de brand erin.”

De grote Friese hangklok begon met langzame slagen te vertellen, dat het elf uur in de morgen was. „Nu komt moeder gauw met de koffie,” dacht opa. Hij begon echt trek te krijgen in een kopje troost. Ha, daar kwam ze de kamer al binnen met een blaadje, waarop twee kopjes stonden. Haar handen beefden de laatste tijd nogal. Daarom kostte het haar veel moeite om de kopjes recht te houden, zodat er geen koffie over de rand stortte. Eén kopje zette ze voor haar man neer, het andere plaatste ze met blaadje en al aan een van de korte kanten van de tafel. Daar was haar plaatsje.

Uit het zondagse koektrommeltje presenteerde ze opa een grote Utrechtse sprits. „Ter ere van de verjaardag van Lena,” zei ze. „Ja, ja, dat is waar ook, onze Lena is vandaag jarig; als ik het goed heb, wordt ze dertig jaar.”

„Eénendertig, vader.”

„Eénendertig jaar al. Zo kun je zien, dat we oud worden! Daar moesten we nu samen naar toe kunnen gaan, hè?”

„Ja, als het nu zomer was en jij had nog goede benen en ik leed niet aan bronchitis, dan zou dat wel gaan.”

„Of als we een wagen hadden, met een chauffeur!”

„Jij wilt nogal wat, op je oude dag,” lachte moeder.

„Welja, als je het voor het zeggen hebt . . .”

„Maar dat hebben we nou net niet, vader.”

„Maar ik ben met mijn wagen zònder chauffeur ook best tevreden, hoor.”

„Dan zullen we hopen, dat je daar van de zomer nog veel van zult kunnen genieten.”

„Het is nu anders helemaal niet koud, al is het dan geen zomer.”

„Hier bij de warme kachel niet, nee.”

„Buiten ook niet, kijk maar eens hoe het zonnetje schijnt.”

„En zie eens hoe het wasgoed waait in de tuin.”

„Toch zou ik het er wel op willen wagen.”

„Wat wil je wagen?”

„Nou, naar Lena gaan, om haar te feliciteren. Het zijn nu de beste uren van de dag. Ik zorg er natuurlijk voor weer bijtijds thuis te zijn, in elk geval vóór het donker.”

„Ik weet niet wat je verzint: er in de winter met dat open wagentje op uit trekken! Lena weet heus wel, dat we niet kunnen komen. Ze neemt het ons beslist niet kwalijk.”

„Dat weet ik ook wel, maar het zou toch wel een grote verrassing voor haar zijn . . .”

„Als haar vader daar kwam aangewaaid . . . Dat denk ik ook. Vooral als ze er dan aan denkt, dat hij de wind tegen heeft, als hij terug moet.”

„Wat doet me dat beetje wind. Vroeger . . .”

„Met vroeger kunnen we geen rekening meer houden. Toen was je jong. Nu ben je oud en slecht ter been.”

„Toch zou ik naar Lena willen gaan.”

„Ik kan je niet tegenhouden, maar ik vind het heel onverstandig

van je om dat malle plan door te zetten. Als er ongelukken van komen, heb je die aan je zelf te wijten."

„Ik zou niet weten wát voor ongelukken! Op de heenweg heb ik het windje mee en terug zal ik wat langer onderweg zijn. Dat is dan alles."

„Je doet me er geen plezier mee," zuchtte moeder.

„Maar Lena zal het fijn vinden. Als ik m'n koffie opheb, moet je me meteen maar in het wagentje helpen."

Moeder pruttelde nog wat op haar eigenwijze man, die midden in de winter met z'n invalidewagentje uit wilde gaan, maar onderwijl haalde ze toch zijn overjas en z'n hoed uit de kast en begon hem met aankleden te helpen. Daarna reed ze het wagentje uit de stenen schuur op het achterplaatsje.

Aan de arm van z'n vrouw strompelde opa met z'n ongelukkige benen naar het wagentje. Toen hij er, met haar hulp was ingestapt, leek hij ineens weer flink en nog niet eens zo erg oud.

„Druk je hoed zo vast mogelijk op je hoofd," riep moeder nog, toen opa al begon te rijden, „er staat een stevige bries en als hij afwaait, ben je hem kwijt."

„Je bent een baasje," riep opa, maar meteen drukte hij de hoed toch zo stevig mogelijk op zijn kale bol.

Toen reed hij snel weg. Heerlijk vlug ging het! De wind blies precies in de richting van Lena's huis.

Moeder keek hem zo lang mogelijk na. Toen ging ze naar binnen en sloot de deur. „Als dat maar goed gaat," mompelde ze nog wel een paar keer.

Goed gaan? Het ging gesméérd. Bij het bruggetje over het kanaal ging het zelfs wel wat àl te hard! Een ogenblik vreesde opa, dat hij met wagen en al over de kop zou slaan. Maar het liep allemaal gelukkig nog goed af.

Binnen een half uur stond hij voor de deur bij zijn jarige dochter Lena. De kinderen hadden hem al zien aankomen. „Daar komt opa, in z'n wagentje,” zeiden ze.

Lena dacht, dat ze een grapje wilden maken. „In de winter kan opa niet komen in dat tochtige open wagentje,” zei ze.

„Maar hij is het heus. Hij staat al voor de deur.”

Toen keek Lena ook naar buiten en zag, dat de kinderen gelijk hadden. Vlug liep ze naar de voordeur.

„Kom er maar gauw in, vader. Je zult wel koud zijn geworden, maar binnen brandt de kachel.”

Toen ze haar vader geholpen had met uitstappen en zijn jas en hoed aan de kapstok hingen, zei ze: „Ik had u echt niet verwacht, vader. Anders gaat u in de winter toch nooit met het wagentje uit?”

„Anders niet, nee. Maar het zonnetje scheen zo lekker, zodat ik dacht: nu ga ik Lena eens verrassen op haar verjaardag.”

„Nou, een verrassing is het zeker. En u blijft toch een boterhammetje eten?”

„Ja, dat was wel mijn bedoeling en dan niet te laat weer terug, want ik heb je moeder moeten beloven weer voor het donker thuis te zijn.”

„Durfde moeder u wel te laten gaan?”

„Nou, eerlijk gezegd mopperde ze wel een beetje, maar mijn dochter Lena is maar éénmaal in het jaar jarig; daar moet ik dan toch bij zijn? En dus, meid, hartelijk gefeliciteerd hoor, ook van moeder. En jij, Janus, hetzelfde. En dat je elkaar nog maar tot in lengte van jaren mag hebben.”

„We zullen het hopen, vader,” antwoordde Janus, de man van Lena.

„En jullie, kinderen, ook gefeliciteerd met je moeders verjaardag.

Ja, ik heb niks mee kunnen brengen. Dat spijt me. Dat plan om naar jullie toe te komen kwam zo ineens in me op. Maar dat houden jullie dan nog wel te goed. En jij, Lena, jij krijgt ook nog wat van moeder en mij, hoor. Als je met de kerstdagen nog bij ons komt, zal moeder dat wel met je bespreken.”

„Nou, dat komt wel goed,” zei Lena lachend. „Ik zal nu meteen maar voor de koffietafel gaan zorgen.”

De kinderen, Jan en Arie en Anneke, vonden het maar wat fijn, dat opa zo onverwachts was gekomen. Als vader of moeder jarig was, kwam er nogal wat grotemensensvisite: ooms en tantes en enkele burens en 's avonds vrienden en kennissen, maar geen kinderen, met wie ze konden spelen. Die grote mensen spraken

met elkaar over allerlei dingen, waar Jan en Arie en Anneke nog geen verstand van hadden. Maar opa kwam net zo goed voor zijn kleinkinderen als voor de jarige. Opa speelde met ze, opa maakte grapjes en opa vertelde verhaaltjes.

Zodra ze nu met het eten klaar waren, vader weer naar zijn werk ging en moeder aan de afwas begon, drongen de kinderen samen bij opa's stoel.

Anneke was nog maar een kleine hummel. Haar kon opa nog wel op z'n schoot nemen, al waren z'n benen ziek en stram.

Jan en Arie vroegen om een verhaaltje.

„Jullie moet zó naar school,” zei opa, „het is al bijna kwart over één.”

„Een klein verhaaltje kan nog best,” zei Jan.

„En dan straks te laat op school komen en zeggen, dat het opa z'n schuld is . . .”

„Als we om kwart voor twee van huis gaan, zijn we nog best op tijd. We kunnen èrg hard lopen.”

„Dat geloof ik graag, dat kon ik óók, toen ik zo oud was als jullie nu zijn. Nu gaat dat niet meer zo best, helaas. Nu moet het wagentje mijn benen vervangen. En toen ik nog zo goed lopen kon, jaren geleden, rééd ik liever. Zo gaat dat in de wereld. Maar jullie willen nog een klein verhaaltje horen, hè? Daar komt het dan.

Jullie hebt me wel eens gevraagd waarom ik nooit een das draag. Dat heb ik nog nooit verteld. Daarover gaat vandaag het verhaaltje. Het is echt gebeurd, heel lang geleden. Het was midden in de winter. Overal lag sneeuw en ijs. Ik was nog maar een kleine jongen, vast niet veel ouder dan jullie nu zijn. En ik was een jaar lang naar de zondagsschool geweest. Toen kwam het kerstfeest. Het werd gevierd in een grote zaal, met nog heel veel kin-

deren van andere zondagsscholen. Er was in die zaal ook een heel grote kerstboom met wel meer dan honderd kaarsjes. Dat was wel een beetje gevaarlijk in zo'n vollezaal. Elektrisch licht had je toen nog niet, moet je weten. In de boom brandden echte kaarsjes. De hele avond stond er een meester bij de boom, met een emmer water en een natte spons. Als een vlammetje wat begon te flikkeren, was hij er ook meteen bij. Vóór het groen van de boom in brand kon raken, had die meester het kaarsje al uitgedrukt met z'n spons. Als het kaarsje heel hoog zat, moest hij de spons eerst op een lange stok steken. Zo op het eind van de avond waren al de kaarsjes opgebrand. Maar dat gaf niet, want dan was het feest toch bijna voorbij, en dan ging je naar huis. Eerst werd er nog fijn gezongen: „Heerlijk klonk het lied der Eng'len” en daarna liepen we, netjes achter elkaar, naar de uitgang.

Daar kregen alle kinderen een heel grote krentenbol, een sinaasappel (die erg zuur was) en . . . een pakje. Ik was zeker een erg nieuwsgierige jongen, want ik wilde zo heel graag weten wat er in dat pakje zat. Nou, in een stille straat peuterde ik de touwtjes los en toen kwam er een prachtige gebreide das te voorschijn. Heerlijke zachte wol, donkerblauw, met een paar witte strepen en witte franje. Het was nogal koud en zo'n mooie das had ik nog nooit gehad. Ik dacht: zou ik hem maar niet meteen omdoen? Het is er koud genoeg voor en het regent of sneeuwt niet, zodat er niets met die das gebeuren kan! Nou, hij was lang genoeg: een paar maal om mijn hals gestrengeld hing er op mijn rug en voor mijn borst nog een eind met strepen en franje. Ik was maar wat trots op die prachtige das!

Maar ik kon toch niet de hele weg naar huis alleen maar aan die das denken? Er was nog zoveel te zien en te beleven! Zo kwam er al gauw een rijtuig aan, een deftige koets met van die

hoge wielen. Die zie je tegenwoordig niet meer. Het gaat nu allemaal veel sneller, met auto's. Maar toen ik zo'n jongen was, reden de rijke mensen in zulke koetsen. De koetsier zat in zijn bontcape en met hoge hoed op de bok. Het paard had het niet zwaar, want het hoefde niet te draven. De koets reed niet veel harder dan stapvoets. Op een ogenblik ging ze vlak langs me. Ik zag toen, dat het heel gemakkelijk was om er achterop te klauteren en dan lekker voor niets mee te rijden. Nou, die kans liet ik me natuurlijk niet ontgaan. Je zag in die tijd vaak jongens achter tegen zo'n koets aangedrukt, die dan zo een fijn gratis ritje maakten!

Maar ik had niet op die das gerekend. Toen ik daar zo lekker zat, eigenlijk hing, waaide het einde van de das, met de witte franje, tegen de as van de achterwielen. En de as pakte, in zijn draai-beweging, de zachte wol mee . . . Toen ik het begon te voelen, scheen het al te laat te zijn. De das ging zich om de rijtuigas wikkelen en snoerde daardoor al vaster om mijn hals. Als ik mijn handen vrij had gehad, was de das er wel aangegaan, maar dan had ik me zelf toch gemakkelijk kunnen redden. Nu moest ik me met mijn handen stevig aan de koets vasthouden om niet te vallen. Had ik losgelaten, dan zou ik gevallen en meteen gestikt zijn, omdat het rijtuig dóór zou rijden, mèt de das, die óók om mijn hals zat!

Jongen, jongen, wat werd ik bang . . . en benauwd! Verschrikkelijk! Meteen begon ik te schreeuwen, zo hard ik maar kon. En juist op het ogenblik dat ik het echt niet meer kon uithouden en me wilde laten vallen, dwong een man de koetsier om stil te houden. Hij had gezien hoe gevaarlijk ik daar aan dat rijtuig hing, op het punt gewurgd te worden!

Nu was ik spoedig bevrijd. De das werd van de as losgewikkeld,

maar die was meteen bedorven: helemaal uitgerekt en gescheurd en vol wagensmeer.

Daar ging mijn mooie das . . . maar ik leefde nog, ik was gered! Thuis zat er ook nog wat voor me op. Ik mocht immers niet achter koetsen hangen? En ik mocht ook het pakje van het kerstfeest niet op straat openmaken!

Nu, dat die das bedorven was, vond ik eigenlijk niet zo erg, want van dat ogenblik af was ik bang voor dassen. En daarom heb ik ze later nooit meer willen dragen.

Heel veel later heb ik pas begrepen, dat God de Heer die man, die mijn geschreeuw hoorde en de koetsier nog net op het nipper-tje kon waarschuwen, op mijn weg had gebracht. Ja, dat was een kerstfeest om nooit meer te vergeten!"

Opa was nog maar net klaar met vertellen, toen de kamerdeur openging en moeder binnenkwam.

„Wat is dát?” vroeg ze, een beetje boos. „Nog niet naar school? Het is tien voor twee!”

De jongens vlógen naar de gang om hun jas te pakken. Ze gunden zich bijna geen tijd om hem aan te trekken.

„Zeg maar, dat je moeder jarig is en dat je opa op visite was,” riep opa z'n kleinzoons nog na.

Toen Jan en Arie weg waren, zei moeder: „Ik heb zó een kopje thee, vader. We kunnen dat dan samen nog gezellig uitdrinken en dan wordt het uw tijd weer.”

„Zo vroeg wordt het toch nog niet donker?” vroeg opa. „Ik ben hier nog maar net.”

„De wind wakkert aan, vader,” waarschuwde Lena, „en het weerbericht om één uur was niet zo gunstig. Er wordt harde wind voorspeld. En ik kan u niet thuisbrengen. Vanmiddag verwacht ik nog visite. En u kunt moeder ook niet zolang alleen

laten zitten. Ze zal toch al ongerust genoeg zijn en blij wezen, als ze u thuis weer veilig en wel in uw stoel heeft.”

„Het was een korte vreugde,” zuchtte opa.

„Beter een korte vreugd dan helemaal geen vreugd. Ik had echt niet op u gerekend. Het was een grote verrassing voor me, dat bezoekje van u. De thee zal nu onderhand wel getrokken zijn. En dan zal ik meteen uw jas maar halen en uw hoed. Die leg ik dan nog even bij de kachel. U zult het koud hebben in dat open wagentje. Die wind dringt overal doorheen.”

Na het lekkere warme kopje thee, met een fijn koekje erbij, werd opa door zijn dochter Lena warm ingepakt en in zijn wagentje geholpen.

„Altijd nog maar geen das?” vroeg Lena.

„Daar weet je alles van, kind. Ik heb dat verhaal van de das juist aan de jongens verteld.”

„O, nu begrijp ik waardoor het zo laat is geworden. En wees nu maar heel voorzichtig, vader,” zei Lena bezorgd, „en zeg moeder van ons goedendag. Met de kerstdagen hopen we met het hele stel naar jullie toe te komen.”

Lena keek haar vader na, tot hij om de hoek van de straat was verdwenen. Ze vroeg zich af of ze toch maar niet beter een eindje met hem mee had kunnen lopen. Maar nee, dat ging toch werkelijk niet. Ze kon de verjaarsvisite toch niet voor een gesloten deur laten komen? En ze had ook nodig nog het een en ander op te ruimen en in gereedheid te brengen voor haar gasten.

Maar toch was haar hart niet gerust. Telkens moest ze aan haar oude vader denken, die in z'n invalidewagentje door de kou en de storm reed, alléén!

4. HET LIEP HEEL ANDERS

Het kon een mooie winterdag worden, want de lucht was onbewolkt en het weerbericht beloofde zon. Maar ook wind. Nu, daar was in de vroege al iets van te merken, ook in Loets slaapkamertje, dat pal op het noordoosten lag. Ze keek nog eens of de ramen wel goed gesloten waren eer ze zich begon te wassen. Maar dat was in orde. „Dan het briesje, dat door de ruiten schijnt te komen, maar trotseren,” dacht Loet, „het is nu eenmaal winter.” Ook het water uit de kraan voelde kouder aan dan andere dagen. Zouden het dan toch nog ouderwetse kerstdagen worden, met sneeuw op de straten en ijs in het kanaal?

De wind stond recht op de achtergevel van het huis, waar Loet haar kamertje had. Telkens als hij even opstak, schudden de ramen in hun sponningen en de takken van de jasmijn, die in de herfst gesnoeid had moeten worden, sloegen zo nu en dan tegen het glas. Het leek wel of ze tegen Loet wilden zeggen: „Leuk weer voor dat witte jurkje, hè? Je zult er nu toch heus een „truitje” onder moeten doen, als je tenminste geen bibberend kerst-engeltje wilt zijn!”

Haastig begon Loet, die toch al wat te laat was opgestaan, in haar kastlade met ondergoed te zoeken naar iets wat mogelijk als „truitje” dienst zou kunnen doen. Ze moest toch nog een wit wollen kamizootje hebben, dat ze al in een paar jaren niet had gedragen. Ha, daar was het! Het zag er nog knap uit: heel en helderwit. Het zou ook nog wel passen, want dat gebreide spul

kun je heerlijk uitrekken. Nu ja, wat je daarmee in de breedte won, verloor je meteen weer in de lengte. Zo viel het kamizootje wel wat kort. Het raakte nauwelijks haar middel, maar het gaf dan toch wat warmte aan haar borst en haar rug. Meteen trok Loet het kamizootje weer uit en legde het op de stoel, waar ze alles bij elkaar had verzameld wat 's middags mee moest: de goudleren schoentjes, haar handschoenen, een tasje, een fijn wit zakdoekje, de cantate en nog wat losse muziek.

De vakantie was de vorige middag ingegaan, zodat ze niet naar school hoefde en moeder in de ochtend nog wat kon helpen. Om drie uur zou de kerstviering beginnen in de grote zaal van „Ons Genoegen”. Behalve de hele school, met al de kinderen en het voltallige personeel, waren ook de ouders uitgenodigd. Ze had ook nog om een kaart voor Ireen gevraagd, maar dat ging niet. Als al de genodigden kwamen, zou de zaal toch al eivol zijn. En als je één zuster toestond om mee te komen, hadden alle andere zusters en broers ook hun recht. Zo ongeveer had juffrouw Kampman het gezegd en daarmee bleef de deur voor Ireen gesloten. Jammer, maar dat was nu eenmaal de regel. Het was andere jaren altijd al zó vol, en dan was het nog maar een gewone kerstfeestviering. Nu, met dat spel, zou het nog wel voller lopen dan anders!

Loet stelde zich heel wat van de middag voor. Met Miep had ze afgesproken, dat ze elkaar om even voor halfdrie tegemoet zouden gaan. Het was naar de zaal zeker niet meer dan twintig minuten lopen, zodat ze dan gemakkelijk op tijd konden zijn. Thuis zouden ze zich al verkleden, zodat ze bij aankomst direct konden beginnen, als dat nodig mocht zijn. Ook wilden ze liever niet zo lang van tevoren met hun feestjurken in de zaal zitten. Ze werden daar niet mooier van . . . en iedereen zag dan al vooruit hoe

ze gekleed waren. Het was veel aardiger als dat een verrassing bleef tot ze op het podium verschenen aan het hoofd van het koortje witte engeltjes.

Vader en moeder en ook de ouders van Miep zouden een kwartier eerder van huis gaan, want ze waren niet van plan, zoals de meisjes, de naaste, maar ongezellige en koude weg langs het kanaal te nemen. Ze bleven liever tussen de huizen! De ouders hadden ook geen gereserveerde plaatsen, zodat ze er wat bijtijds moesten wezen om niet helemaal achteraan terecht te komen of in een hoek, waar ze weinig of niets van de spelende kinderen konden zien.

Om halféén stond het middagmaal dampend op de tafel, maar Loet deed die middag moeders lekkere maaltijd niet veel eer aan. Ze had veel minder trek dan gewoonlijk.

„Kom kind,” zei moeder, „je kunt misschien met een hongerige maag wel mooi zingen, maar je kunt er ook ziek van worden met die koude wind.”

„Loet is niet uitgehongerd,” merkte Ireen lachend op, „ze kan vanmiddag best op haar vet teren, hoor. Eén keertje eens wat weinig eten zal haar niks doen. Ze eet vanavond dan maar een boterhammetje meer.”

En vader vroeg of ze misschien „plankenkoorts” had.

Loet wist het niet. Misschien wàs het wel „plankenkoorts”: een beetje „zenuwen” om dat optreden voor een zaal vol mensen. Ze was blij, toen de maaltijd afgelopen was en vader begon te lezen. Loet deed echt haar best om goed te luisteren, maar toch dwaalden haar gedachten telkens af. Ze wist zich later alleen nog maar te herinneren, dat zevader een paar maal heel duidelijk had horen lezen: „Vrees niet.”

In zijn dankgebed vroeg vader ook een zegen voor de middag. „Laat het allemaal tot Uw eer zijn,” bad hij, „want het kerstfeest is niet alleen òns feest, maar allereerst Uw feest.”

Ireen hielp moeder vlug de tafel afruimen en Loet ging naar boven om zich te verkleden. In haar haast vergat ze nog bijna het kamizootje . . .

Dicht bij de Kanaalkade, waar Miep woonde, liepen de twee vriendinnen elkaar bijna tegen het lijf, vlak bij een straathoek. Ze keken elkaar aan en begonnen meteen te lachen. „Goed dat we maar langs het kanaal gaan,” zei Loet, toen ze weer praten kòn, „we lopen gewoon voor gek met die witte jurk. Hij komt wel een halve meter onder onze mantels uit. Gisteravond viel dat in het donker niet zo op.”

Miep vond ook, dat ze er wel een beetje ongewoon uitzagen. Als ze het stadje door waren gegaan, zouden ze zeker worden nagekeken . . . en misschien wel worden uitgejouwd door een paar straatjongens.

„En toch kon het niet anders,” zei Loet. „Als we de jurk in een pak hadden meegenomen, zouden er vouwen en kreukels in zijn gekomen.”

„Nou ja, wat kan het ons eigenlijk schelen,” zei Miep. „Laat ze maar kijken . . . en langs het kanaal is het nooit zo druk. Wie ziet ons daar?”

De zon was in de loop van de morgen doorgekomen, zodat het, ondanks de stevige wind, toch nog altijd mooi weer was voor de tijd van het jaar. Maar zo vlak langs het brede water viel het toch niet mee. De wind drong bij tijden door hun mantels heen. Zelfs mèt haar kamizootje vond Loet het werkelijk wel wat koud. „Gelukkig dat het in de zaal niet waait,” dacht ze. En Miep

voelde zo nu en dan ook een rilling langs haar rug lopen. Of dat van de wind of van de zenuwen kwam, kon ze niet uitmaken.

De meisjes stapten flink door, niet alleen om tijdig op het feest te zijn, maar ook om door die lichaamsbeweging een beetje warm te worden.

Zo schoten ze aardig op. „Daar is de Blauwe Brug al,” wilde Loet op een gegeven moment zeggen, toen ze op hetzelfde ogenblik sprakeloos bleef staan en ontzet naar het water staarde. Dreef daar niet een herenhoed? En . . . en . . . „O Miep,” riep ze.

Maar Miep had het ook al gezien . . . en gehoord: een mensenhoofd, dat even boven het golvende water te voorschijn kwam . . . een angstkreet . . .

Miep begon meteen te schreeuwen en met haar armen te zwaaien. „Help . . . help . . .”

Maar er scheen niemand te zijn die helpen kòn!

In een paar seconden ging er heel wat door het hoofd van Loet: de kerstfeestviering, die zonder hun medewerking mislukken zou . . . de mooie witte jurk . . . vaders gebed . . . laat het allemaal tot Uw eer zijn . . . en de onbekende man, die eigenlijk al bezig was te verdrinken . . .

Meteen schopte Loet haar schoenen uit en rukte haar mantel los, die ze zo maar op de grond liet vallen. Toen de jurk. In haar haast trok ze een paar knopen los . . . de knoopsgaatjes scheurden uit . . . maar wat gaf dat, als daar voor hun ogen een mens verdrinken ging . . .

Miep, die zelf niet zo best zwemmen kon, was tè ontdaan om haar vriendin te helpen. Misschien zàg ze ook niets eens, dat Loets mooie jurk in een modderplas lag . . .

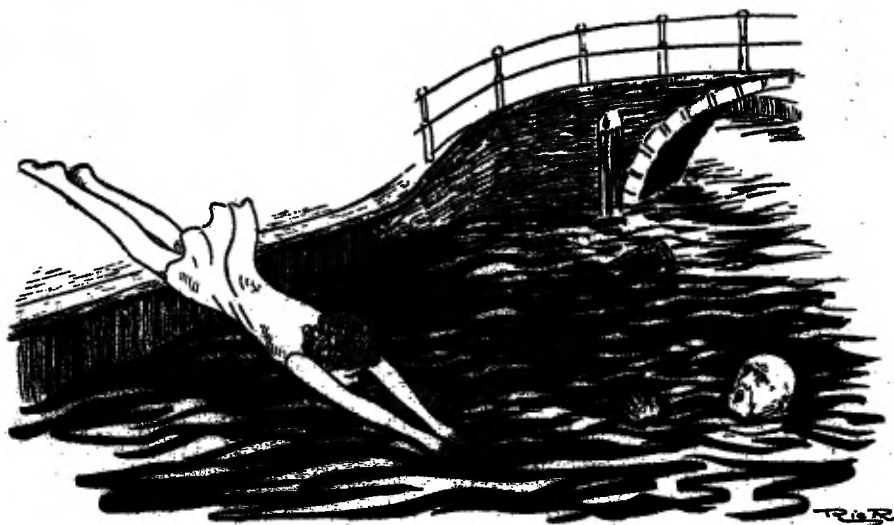
„Help . . . help,” riep ze maar, zo luid ze kon.

Uit de huizen langs het kanaal kwamen mannen en vrouwen aansnellen en de weinige wandelaars begonnen een stapje harder te lopen, toen ze merkten dat daar bij de Blauwe Brug iets aan de hand moest zijn.

Loet had intussen de sprong gewaagd in het ijskoude water. Met moeite wist ze de man, die geheel weerloos aan het opstuwende water scheen te zijn overgeleverd, te bereiken. Het ging er nu maar om zijn hoofd boven te houden en hem zo naar de kant te krijgen.

Loet was een echte waterrat, maar de drenkeling met zijn zware, doorweekte kleren scheen niet in staat te zijn met zijn redster mee te werken. Loet vreesde zelfs, dat hij haar mee zou trekken naar de diepte en ook voor haar het laatste uurtje geslagen was . . .

Als een leeuw vocht Loet voor haar eigen leven en voor dat van de vreemde man . . . en ze vorderde . . . ze begon te winnen . . .

Toen ze de oever van het kanaal naderde, grepen sterke mannenhanden naar de drenkeling en zijn redster, juist op het ogenblik dat Loet werkelijk aan het einde van haar krachten was.

De man bleek er niet zo best aan toe te zijn. Hij moest veel water hebben binnengekregen. Hij was ook niet jong meer. Loet meende hem wel meer gezien te hebben . . . Was het Tiemersma niet? Maar dat was een invalide . . . Wat deed die in zo'n felle wind alleen op straat? De man kon ook al sinds enige jaren bijna niet meer lopen . . . Hij kwam alleen buiten in zijn invalidenwagentje . . .

Meteen zag Loet, die nog druipend aan de kant stond, terwijl alle aandacht op dat ogenblik nog alleen voor de drenkeling was, dat een man met een grote dreg een wagentje uit het kanaal viste. Toen wist ze het zeker: het was Tiemersma.

En daar kwam ook al een ziekenauto aanrijden. Eén van de verplegers kwam naar haar toe. „Jou ook maar niet meenemen, zus?” vroeg hij.

Daar schrok Loet zó van, dat ze meteen voelde hoe koud en hoe nat ze wel was. Maar in de ziekenauto wilde ze niet.

„Mij scheelt niets,” zei ze.

„Ik zal dat meisje wel onder m'n hoede nemen,” zei een vrouw met een vriendelijke stem. „Ik woon hier vlak tegenover. Dan kan ze droge kleren krijgen en zich warmen.”

Miep had intussen Loets mantel om haar heengeslagen.

Warmte . . . en droge kleren . . . en wèg van al die mensen, die overal vandaan waren gekomen om te kijken wat daar bij het kanaal te doen was. Dat léék Loet wel. En zo liet ze zich door die vrouw de weg over leiden . . .

En Miep liep, geheel overstuur, achter hen aan. Onder haar

rechterarm droeg ze Loets tas en over de linker de mooie feestjurk, verformfaaid en besmeurd.

De vrouw, die aan Loet warmte en droge kleren had beloofd, had ook haar schoenen van de weg opgeraapt.

Ze duwde de beide meisjes de gang van haar woning in en sloot de deur.

Toen de ziekenauto met Tiemersma was weggereden, bleven er nog heel wat toeschouwers napraten over wat ze hadden gehoord en gezien. Sommigen van hen wezen naar de deur, waar Loet en Miep waren binnengegaan. Een ogenblik daarna staken ze ook de weg over en zetten ze, dicht bij die deur, hun gesprekken voort.

„Nou al die mensen hier weer voor de deur,” zei de vrouw.

„Begrijpen ze dan niet, dat die meisjes rustig even moeten bekomen van de schrik?”

Ze zei dat zachtjes tot zich zelf en om Loet en Miep te beschermen tegen nieuwsgierige blikken, schoof ze de overgordijnen dicht en stak een schemerlamp aan.

Maar toen kort daarop de politie bij haar aanbelde om van de meisjes een en ander nog eens precies te horen, moest ze wel opendoen en de mannen binnenlaten.

5. TÒCH KERSTFEEST

Het liep tegen drieën. De grote zaal van „Ons Genoegen” was geheel bezet met jongens en meisjes, vaders en moeders.

„Ik heb Loet en Miep nog steeds niet zien binnenkomen, en ik heb toch voortdurend een oogje op de deur gehouden.” Dat fluisterde moeder Dorreman vader in het oor.

„Ik denk, dat we ze niet zullen zien voor ze gaan beginnen,” fluisterde vader terug. „Ze vinden het misschien niet zo prettig om in die witte jurken tussen de andere jongelui te gaan zitten. D'r zit niet één verkleed kind in de zaal. Het kan best zijn, dat ze de spelers ergens vasthouden.”

Dat zou het dan wel zijn, maar toen de klok drie uur had geslagen en de minutenwijzer tergend verder draaide, vroeg moeder nog eens: „Begrijp jij er wat van? Ze beginnen anders altijd precies op tijd. Mijnheer Hazebeek is een man van de klok.”

Vader haalde z'n schouders op. Hij wist het ook niet.

Het kon verbeelding zijn, maar waren de onderwijzers en de onderwijzeressen, vóór in de zaal, ook niet merkbaar onrustig? Ze keken naar de klok en ze keken naar elkaar, met bijna angstige gezichten.

Kijk, mijnheer Hazebeek kijkt speurend de zaal in, over de hoofden van de kinderen heen. Nu loopt hij door het middenpad naar achteren . . . regelrecht op vader en moeder Dorreman af.

„Uw dochter is toch bijtijds van huis gegaan?” vraagt hij.

Moeder en vader schrikken daar echt van.

„Om even voor halfdrie al,” antwoordt moeder. „Ze zou Miep tegemoet lopen . . .”

„Miep is er ook niet, dat is juist het vreemde,” zei mijnheer Hazebeek. „Gingen ze samen misschien nog andere meisjes afhalen? Maar dat kan de oplossing ook niet zijn, want al de andere leerlingen zijn present.”

Meteen kwam juffrouw Kampman ook door het middenpad aangelopen. „Mijnheer,” zei ze, „we hebben ons toch vergist. Jopie en Gerrie zijn er ook nog niet.”

„Zijn dat vriendinnetjes van ze?” vroeg mijnheer Hazebeek.

„Nee mijnheer,” antwoordde moeder, „dát zeker niet. Ik heb die namen nog nooit horen noemen.”

„Dan begrijp ik er niks meer van. Waar kunnen die kinderen dan toch zitten? Ze wéten, dat ze direct bij het begin op hun post moeten zijn.”

Vader en moeder wisten het ook niet. Wat kon er gebeurd zijn op dat kleine eindje, van huis naar de zaal? Ze zouden langs het kanaal gaan en daar was het ook niet druk. Een ongeluk?? Maar dat kòn bijna niet . . .

Mijnheer Hazebeek had onderwijl ook de moeder van Miep zien zitten. Ook haar vroeg hij naar de meisjes. Maar zij begreep er ook niets van.

„Miep is al om vóór halfdrie van huis gegaan, Loet tegemoet. Precies halfdrie zag ik ze samen alweer voorbijgaan. Ze moeten dus de kortste weg, langs het kanaal hebben genomen.”

Langs het kanaal . . . maar wat zou hun daar kunnen overkomen? Het is er stil . . . en er valt ook niet zoveel te zien of te beleven . . . Miep en Loet zijn ook geen kleine kinderen meer, die zich door

elke kleinigheid laten afleiden . . . Ze weten dat hier op hen wordt gewacht . . .

Het werd kwart over drie en nog waren de meisjes er niet. Vader en moeder Dorreman en mevrouw De Clerck, Mieps moeder, konden het in de feestzaal niet meer uithouden, zó ongerust waren ze.

„Ik ga ze zoeken,” zei mevrouw Dorreman.

„Wáár wil je ze gaan zoeken?” vroeg vader.

„Langs het kanaal natuurlijk.”

„Nou, als ze dáár lopen, komen ze wel verder.”

Vader ging toch mee naar buiten. Hij hield zich wel heel flink, maar zijn hart klopte toch ook heel wat sneller dan gewoonlijk.

„Waar zulke kinderen nou toch kunnen zitten . . .” dacht hij.

Mijnheer Hazebeek begon langzamerhand werkelijk boos te worden op Loet en Miep, die hem daar met een zaal vol mensen lieten zitten . . . En langer kon dat nu toch ook niet duren! De mensen werden onrustig. Het was vèr over tijd en ze waren van hem gewend, dat hij stipt was in alles, ook als het de klok betrof. Met grote passen liep hij op de kathedr toe, vóór in de zaal. Daar stelde hij voor om met elkaar het mooie kerstlied „Daar is uit 's werelds duist're wolken” te gaan zingen.

Dat lied heeft veel coupletten. Mijnheer Hazebeek dacht: „Als die allemaal gezongen zijn, zullen Loet en Miep er toch zeker wezen.”

Jopie en Gerrie kwamen, buiten adem van het snelle lopen, onder het zingen binnen. Ze hadden naar mijnheer Hazebeek willen gaan om hem te vertellen wat ze hadden gezien bij het

kanaal. Maar toen de mensen allemaal aan het zingen waren en ze mijnheer Hazebeek achter de kathedr zagen staan, met een nogal boos gezicht, aarzelden ze. Mijnheer Hazebeek zou alles al lang weten, dachten ze. Het was voor hun beidjes misschien beter om zo stil mogelijk naar hun plaatsje te gaan. Anders kregen ze misschien nog wel een standje voor hun laat-komen.

Maar mijnheer Hazebeek had ze natuurlijk opgemerkt. Hij gaf een wenk aan juffrouw Kampman en die stapte op Gerrie en Jopie af.

„Waar komen jullie zo laat vandaan?” vroeg ze.

„Van de kade. Het was zó erg. Loet sprong zo maar het kanaal in, in haar onderjurk.”

„Loet . . . het kanaal in . . . ? Wat bedoel je?”

De meisjes, die allebei nog niet helemaal van de schrik waren bekomen, begonnen te vertellen. Verward en door elkaar heen.

„Kom jullie maar eens even mee,” zei juffrouw Kampman, die er nog niet veel van begreep. Ze bracht ze naar de gang en riep meteen mijnheer Hazebeek. En toen moesten ze, de één na de ander, alles vertellen wat ze wisten. Ze waren net komen aanlopen, toen Loet in het water sprong en ze hadden gezien hoe ze had moeten vechten om de man, die midden in het kanaal lag, naar de kant te krijgen.

„En waar is Loet nu en Miep?”

„Een dame heeft ze meegenomen naar haar huis op de Kanaalkade. Loet dróóp van het water. En Miep droeg haar mantel en haar jurk en ze bééfde . . . Zó!”

Gerrie probeerde daarbij te laten zien hoe erg dat beven van Miep wel was.

„En is Miep toen ook bij die dame binnengegaan?”

„Ja, en er kwamen hoe langer hoe meer mensen aanlopen, en

die man, die in het water heeft gelegen, is met de ziekenauto weggebracht.”

Mijnheer Hazebeek begreep, dat met die man ook het kerstspel in het water was gevallen. Ze zouden op een andere manier kerstfeest moeten vieren . . .

Eén van de onderwijzers stelde voor om met Gerrie en Jopie naar het huis te gaan, waar Loet en Miep waren ondergebracht. Mogelijk zagen ze onderweg de ouders van Loet en de moeder van Miep dan ook nog wel. Dan konden ze die inlichten over het gebeurde.

En mijnheer Hazebeek stapte weer naar zijn kathedex. Het kerstlied met de vele coupletten was intussen uitgezongen en de volle zaal zat nu heel stil te wachten op wat er verder gebeuren zou. Ze hadden intussen wel begrepen, dat er iets aan de hand moest zijn, misschien wel iets heel ergs . . .

Mijnheer Hazebeek begon te vertellen wat hij zelf zojuist van Gerrie en Jopie had gehoord. „Het is even een grote teleurstelling voor ons,” zei hij. „De jongelui hebben zo hun best gedaan op dat kerstspel, maar we mogen toch wel een beetje trots zijn op onze Loet. Ze heeft begrepen wat haar plicht was, toen ze die man in het kanaal zag worstelen met de dood. Zij heeft zo misschien wel het mooiste kerstfeest gevierd. En wij doen dat hier dan ook maar zo goed mogelijk. Het spel kan niet doorgaan, maar we kunnen toch wel met elkaar onze mooie liederen zingen en we kunnen het Evangelie lezen en ons in de geest buigen bij de kribbe. En juffrouw Kampman heeft me ingefluisterd, dat ze nog wel een mooi verhaal weet om te vertellen.”

De mensen, ook de jongens en de meisjes, waren diep onder de indruk van wat mijnheer Hazebeek ze daar zoëven had verteld. En het was of ze het kerstfeest nu ineens nog veel beter gingen verstaan. De Here Jezus is immers niet allereerst gekomen om de mensen een feest te geven, maar om ze te redden en te verlossen! Mijnheer Hazebeek wees ze daar ook op.

„Loet heeft dat begrepen,” zei hij, „toen ze haar leven waagde in het koude, diepe water om die oude man te redden. Daar moest het féést voor wijken!”

En zo werd de bijna mislukte middag het mooiste kerstfeest, dat de school ooit had gevierd.

6. EEN VREEMDE AVOND

Gerrie en Jopie brachten hun onderwijzer, mijnheer Verbeek, naar het huis op de Kanaalkade, waar Loet en Miep waren binnengebracht.

„Gaan jullie nu maar weer terug,” zei mijnheer Verbeek vóór hij aanbelde. „Veel plezier nog en bedankt voor jullie geleide.”

De meisjes zetten het op een holletje om zo snel mogelijk weer in „Ons Genoegen” te zijn en mijnheer Verbeek drukte op de bel van de woning, die de kinderen hem hadden aangewezen. „Van Welie” las hij op het naamplaatje boven de brievenbus. Even moest hij wachten; toen werd de deur op een kiertje opengedaan. „Is u mevrouw Van Welie?”

„Ja mijnheer, die ben ik. Wat is er van uw dienst?”

„Ik ben Verbeek, een van Loets onderwijzers. Zijn de meisjes nog bij u?”

„Ja,” antwoordde de vrouw, „ze zijn nog altijd hier. U begrijpt, dat ze erg overstuur waren.”

Meteen deed mevrouw Van Welie de deur wat verder open en zei: „Komt u maar even binnen, dan kunt u ze zien. De ouders zijn er ook. Die mensen zijn erg geschrokken. En ze hebben nog een hele tijd moeten zoeken, want ze wisten niet eens wat er was gebeurd.”

Al pratend bracht mevrouw Van Welie haar nieuwe gast in haar huiskamer, waar Loet en Miep elk aan een kant van het snor-

rende vulkacheltje zaten, een beetje bleek nog, maar heel opgewekt.

Loet zag er potsierlijk uit, gestoken in een grote mouwschort van haar gastvrouw, met een zwart vest er overheen, dat haar ook al veel te ruim was. De nog kletsnatte haren plakten als kwastjes hier en daar tegen haar hoofd. D'r blote voeten staken in een paar sloffen van mevrouw Van Welie.

Er werd druk gepraat in het voorkamertje met de dichte gordijnen en de schemerlamp. Moeder en vader Dorreman en mevrouw de Clerck wilden natuurlijk precies weten hoe alles was gebeurd en telkens hadden ze nog wat aan Miep en Loet te vragen. Vooral moeder Dorreman was daarbij erg bezorgd over de gezondheid van haar dochter. Wel tienmaal vroeg ze: „Kind, voel je je nu heus niet ziek? Heb je nu zelf ook geen water uit dat smerige kanaal binnengekregen?” En: „Zouden we nu maar geen taxi bestellen en je naar huis laten brengen? Je ligt toch beter in je bed met een paar kruiken dan dat je hier bij die kachel zit te hangen?” Of: „Zou het niet het verstandigste zijn de dokter te waarschuwen? Je kunt wel iets hebben wat je nu zelf nog niet weet of voelt.”

Loet zelf moest om al die bezorgdheid hartelijk lachen.

Even later zei ze weer heel ernstig: „Het wàs wel heel erg; ik dacht echt, dat ik ook zou moeten verdrinken, want die man wilde zich in zijn doodsangst aan mij vastgrijpen. Maar het is gelukkig allemaal goed afgelopen. Ik zit hier nu heerlijk warm en verder is er met mij niets aan de hand. Over een uurtje, als het donker is, ga ik gewoon met jullie mee naar huis.”

„In die kleren zeker?” vroeg Miep.

„M'n mantel is toch droog gebleven en m'n schoenen? Dat kan dan toch wel? Daarom wil ik juist wachten tot het donker is.”

Natuurlijk moest mijnheer Verbeek het hele verhaal ook nog eens horen. En mevrouw Van Welie maar heen en weer lopen om haar gasten van thee en koekjes te voorzien.

Na een klein halfuurtje zei mijnheer Verbeek: „Ik denk, dat ik nu maar weer eens ga, mevrouw. Het kerstspel is mislukt, maar wat Loet deze middag heeft gedaan, was nog mooier dan zingen in het spel. Of „mooier” is het goede woord eigenlijk niet; het was *beter*, nu de zaken zó lagen. We zijn allemaal trots op je, Loet!” Er kwam bij die prijzende woorden van mijnheer Verbeek wat kleur op Loets pipse gezichtje. „Het was niets bijzonders, mijnheer,” zei ze zacht, „het kòn toch niet anders? Ik moest toch proberen te helpen, toen die man daar bezig was te verdrinken?”

Mijnheer Verbeek drukte haar nog eens stevig de hand. Daarna

vertrok hij, terug naar „Ons Genoegen”. Hij dacht, dat het feest daar zo langzamerhand wel afgelopen zou zijn, maar mijnheer Hazebeek en de andere onderwijzers en onderwijzeressen zouden er zeker nog zijn om van hem te horen hoe dat allemaal precies in elkaar zat met Loet en Miep.

„En zouden we nu toch maar geen taxi bestellen om je naar huis te laten brengen?” vroeg moeder Dorreman aan haar dochter.

„Zonde van het geld,” vond Loet. „Laat me nu nog maar even zitten, als mevrouw Van Welie ons tenminste zolang in haar huis wil hebben. En dan gaat u over een halfuurtje thuis kleren voor me halen. Het is hier toch vlakbij. En dan loop ik als een grote meid met jullie mee naar huis, op m'n eigen benen.”

Loet begon weer grapjes te maken. Het zou dus echt wel goed met haar zijn, dachten haar ouders.

„En Miep is ook wel weer zover, dat ze erdoor kan,” zei mevrouw De Clerck. „Zij heeft niet in het water gelegen; ze is alleen maar erg geschrokken. Als wij dan nu eens naar huis gingen en even bij Ireen aanbelden. Dan kan zij die kleren van Loet toch wel aanreiken?”

„Dat is heel goed van u bedacht, mevrouw De Clerck,” antwoordde vader, „maar het lijkt mij toch beter, dat ik daar zelf om ga. U moet denken, dat Ireen waarschijnlijk nog van niets weet.”

Zo gebeurde het dan en binnen een uur daalde de rust en de stilte weer in het huis van mevrouw Van Welie. Als de verschoven meubelen en de vuile theekopjes geen bewijzen waren van de grote visite van die middag, zou mevrouw Van Welie kunnen denken, dat ze in slaap was gevallen bij haar kachelkje en alles alleen maar een zware droom was geweest. Mevrouw van Welie

was een eenzame weduwe, bij wie zelden mensen over de vloer kwamen.

Thuis werd Loet, ondanks haar luide protesten, door haar moeder heel vroeg in bed gestopt en ze lag nog maar nauwelijks, toen ze beneden de bel hoorde overgaan. Even later kwam Ireen zeggen, dat het visite voor háár was.

„Voor mij?” vroeg Loet. „Wie is dat dan? En ik kan zo, in mijn pyjama, toch geen visite ontvangen?”

„Wie het is, zul je beneden wel zien. Ik heb je mantel meegebracht. Doe die maar over je nachtgoed aan. Dat is meteen lekker warm.”

Zo kwam Loet beneden en ze keek, toen ze de huiskamer binnenging, meteen in het lachende gezicht van mijnheer Hazebeek. Naast hem zat zijn vrouw. Ze gaf Loet een alleraardigst kerststukje, met dennegroen en hulst en gekleurde pepers. Een ferme witte kaars stak fier omhoog uit het miniatuur-landschapje.

„Is dat voor mij?” vroeg Loet.

„Helemaal voor jou,” zei mevrouw Hazebeek, „maar je ouders en Ireen mogen er ook naar kijken.”

„Kind, kind,” zei mijnheer Hazebeek, „wat was dat vanmiddag een schrik, toen jullie niet kwamen opdagen! Wil je geloven, dat ik in mijn hart even echt boos op je ben geweest?”

„En het kerstspel?” vroeg Loet.

„Kon natuurlijk niet doorgaan.”

„Wat erg!”

„Och erg . . . Voor de jongelui natuurlijk wèl, die zo hun best hadden gedaan op het instuderen. Maar we zullen proberen daar nog iets op te verzinnen. Verder hadden we een fijn kerstfeest. Mèt het spel had het niet mooier kunnen zijn!”

Een poosje babbelden ze nog wat met elkaar en moeder kwam

met heerlijke koffie aandrigen. Toen moesten de heer en mevrouw Hazebeek weer vertrekken. Bij het afscheid zei hij: „En nu, Loet, slaap morgen maar eens lekker uit. We wensen je verder gezegende kerstdagen en een goede vakantie. Als de school weer begint, praten we nog wel eens over dat spel.”

De volgende morgen was Loet alweer vroeg wakker. Even moest ze zich bedenken of het nu allemaal wel werkelijk was gebeurd, bij het kanaal en in het huis van mevrouw Van Welie. Verder voelde ze zich zo gezond als een vis. Ze zou ook wel eens willen weten hoe het met Tiemersma was afgelopen. Zou hij nog leven? Ze dacht, dat hij nogal veel water had binnengekregen. Haar mooie witte jurk was er niet best aan toe. Dat vond ze toch wel erg jammer. Maar toen ze later op de dag weer over die jurk begon, lachte Ireen haar uit. „Wat maal je nou om een jurk, als er een mensenleven op het spel staat,” zei ze. „Dan moet je daar later ook niet over gaan zeuren. De stomerij maakt dat straks wel weer in orde. En het feest is nu immers toch voorbij?”

Het feest voorbij . . .

„Nee, dat kon niet doorgaan zonder de kerstengeltjes,” zei vader. Die maakte nu ook overal een grapje van.

7. BIJ OPA TIEMERSMA

Opa Tiemersma lag in zijn witte ziekenhuisbed. Hij was de vorige avond uit het kleine kamertje, waarin hij eerst alleen had gelegen, naar de mannenzaal overgebracht.

Hij werd wakker door het zingen van het zusterkoortje op de gang:

„Stille nacht, heilige nacht . . .”

Opa deed zijn ogen open en keek even met verwondering naar het dennegroen en de rode kerstklokken in de zaal. Toen begreep hij, dat het kerstfeest was en in zijn oude hart voelde hij een grote dankbaarheid opkomen. Bij stukjes en beetjes herinnerde hij zich wat er was gebeurd: De verjaardag van Lena. Zijn verlangen om haar te gaan feliciteren. Moeder, die hem dat zó had afgeraden. Zijn bezoek bij Lena. De kleinkinderen, die om een verhaal vroegen. De tocht terug, in zijn wagentje. De straffe wind, waartegen hij bijna niet kon optornen. De smalle Blauwe Brug, die hij over moest. De rukwind, waardoor hij zijn macht over het invalidewagentje verloor, juist toen hij wilde aanzetten om de helling te nemen over de brug. En toen dat verschrikkelijke . . . een ogenblik van stilstand . . . toen het zijwaarts uitwijken van het wagentje, waarna het achteruit op het diepe water aanging . . .

„En opa Tiemersma, goed geslapen vannacht?”

„Ik mag niet klagen, zuster!”

„Nu, een gelukkig kerstfeest dan, opa. En kijk eens wat ik hier voor je heb?”

Zuster Smit zette een blad met een lekker kopje thee en een paar sneetjes heerlijk kerstbrood voor Tiemersma neer.

„Dank u wel, zuster. Wat ziet dat er mooi uit, met die takjes en dat rode strikje.”

„Begin nu maar gauw, anders wordt de thee koud,” zei zuster Smit nog. Onderwijl was ze alweer met haar serveerwagen bij een andere patiënt om die ook zo'n feestelijk blad voor te zetten. Opa Tiemersma vouwde, eer hij aan zijn feestontbijt begon, onder de dekens zijn handen en hij dankte God de Heer voor het kerstfeest, dat hij nog beleven mocht. En voor de mensen, die zo goed voor hem waren in het ziekenhuis en voor het meisje, dat hem gered had. Ze hadden hem dat verteld, want hij wist zich zelf van dat meisje niets te herinneren.

In de loop van die morgen stapte zuster Smit nog eens regelrecht op zijn bed toe. „Opa Tiemersma,” zei ze, „er is bezoek voor je. Het meisje, dat je uit het water heeft gehaald. Ze komt eens kijken hoe je het maakt.”

En jawel, daar kwam ze aan, achter zuster Smit.

„Hoe jong is ze nog, en hoe tenger,” dacht opa vertederd. „Hoe is het mogelijk, dat zij mij heeft kunnen redden.”

„Dag mijnheer Tiemersma,” zei Loet, terwijl ze de uitgestoken rechterhand van de oude man met allebei haar handen omvatte.

„Wat ben ik blij, dat u alweer zo aan het opknappen bent!”

„Ja juffie, God de Heer is wel héél erg goed voor me geweest . . . en u ook . . . héél erg bedankt!”

Loet zag, dat er een paar grote tranen over opa's wangen rolden.

„Zeg maar gerust „Loet” tegen me, hoor. Zo noemen ze me allemaal, thuis en op school . . .”

„En dat u dat hebt gekùnd, juffrouw Loet; was ik niet èrg zwaar?”

Loet moest echt even lachen om dat „jùffrouw Loet”.

„Ja, een beetje zwáár was u wel,” erkende ze, „maar u had al uw kleren aan en ook zo’n dikke overjas, die natuurlijk direct vol water siepert.”

„En dat u daar nou net langs moest komen, toen mijn wagentje in het water gleed . . .”

„We waren op weg naar het kerstfeest van school. Ik had m’n mooiste jurk aan. Nou, die heb ik natuurlijk eerst uit moeten trekken. Hij is in de modder langs de weg terechtgekomen . . . Maar wat fijn, dat u het leven eraf hebt mogen brengen.”

Zuster Smit tikte Loet op de schouder.

„Maar niet te veel met opa praten; hij kan dat nog niet hebben,” fluisterde ze.

„Nou, dan ga ik maar weer, mijnheer Tiemersma,” zei Loet, „en het beste maar, hoor. Wat zal uw vrouw blij zijn, als u straks weer thuiskomt!”

„Dag juffrouw Loet, en nog eens bedankt hoor!”

's Middags kwam zijn vrouw hem bezoeken, met Lena. Opa was werkelijk nog een beetje bang, dat ze hem een standje zouden geven, omdat hij tegen alle goede raad in er toch met het wagentje op uit was gegaan.

Maar dat deden ze niet. Ze waren veel te blij, dat God hem het leven nog had gespaard. En toen kwamen de kleinkinderen ook nog even naar hem kijken en ze gaven hem een bakje met prachtig fruit.

„Zelf betaald, uit onze spaarpot,” zei Jan.

„Nou, maar dat is geweldig,” zei opa en hij bevoelde de koele mandarijntjes en de mooie rode appels en de fijne peren.

„En viel u toen zo maar in het water?” vroeg Arie, nadat hij zijn opa eerst een hele poos had aangekeken.

„Niet zó maar,” antwoordde opa.

Vragend keken de kinderen hem aan.

„Nee, niet zo maar. Opa was weer ondeugend geweest,” zei de oude zacht, „net als toen hij een kleine jongen was. Dat heb ik jullie toch verteld, hè, toen ik bijna gestikt was door die das. Nu was ik weer bijna verongelukt . . . door mijn eigen schuld. En weer heeft God de Heer mij het leven nog gespaard, voor oma en voor je moeder en je vader, en voor jullie, want jullie willen je opa toch ook nog wel graag een poosje houden?”

Hevig knikten de kinderen van „ja”.

Meteen trok moeder ze weg van opa's bed.

„Nu is het weer welletjes,” zei ze. „Zeg maar: „Dag opa, we komen wel eens gauw weer naar u kijken”.”

8. VERRASSINGEN

Loets mooie jurk werd naar de stomerij gebracht en daar kwam hij weer als nieuw vandaan. De stof was door de behandeling wel een beetje slapper geworden en de glans van de zijde was niet meer zo diep als vóór het ongeluk, maar het was nog altijd een prachtige jurk. En hij kwam ook nog goed van pas, want zo rond half januari werd in de aula van de school het kerstspel toch nog opgevoerd. Alleen de vader óf de moeder van de kinderen die meespeelden, mocht meekomen, omdat er anders geen plaats genoeg zou zijn in de niet zo grote zaal. Ze zaten toen toch al dicht op elkaar gepakt: de jongens en meisjes met hun drieën op twee stoelen en overal waar dat maar even kon en mocht, waren speciaal voor die avond gehuurde stoelen bijgezet.

Alles verliep uitstekend. Er werden geen vergissingen gemaakt bij het opzeggen van de teksten en het zingen van de liederen. De solisten zongen zuiver en precies in de maat.

Dat werd zo nog een laat extra kerstfeest, waar de onderwijzers en de kinderen later met blijdschap en dankbaarheid op terug konden zien. En juffrouw Kampman, die zoveel tijd en moeite had gegeven om alles in elkaar te zetten en met de jongelui in te studeren, kreeg na afloop van het feest een prachtige roze azalea in een sierpot.

Ze had het wel verdiend, want het was een mooi feest. Zelfs moeder Dorreman zei thuis, dat ze nooit had kunnen denken, dat een kerstspel zó mooi kon zijn.

Maar de mensen, die de twee feesten hadden meegemaakt, zeiden toch: „Zoals de kerstmiddag in „Ons Genoegen”, die bijna mislukt was, zó mooi was het toch *niet!*”

Er gingen maanden voorbij. Een nieuwe lente was gekomen. Nog maar enkele dagen en de kalender zou het begin van de zomer aanwijzen. Op mooie, zonnige dagen, als de wind verstek liet gaan, kon je opa Tiemersma zo hier of daar weer zien rijden in zijn wagentje, dat na zijn duik in het kanaal weer netjes was opgeknapt. Maar naar Lena ging hij niet meer. Voor het water was hij bang geworden!

De jongens en meisjes van de ulo werkten voor hun overgangs-repetities en de hoogste klas blokte voor het eindexamen.

Aan wat maanden tevoren was gebeurd, bij de Blauwe Brug, werd niet zoveel meer gedacht. Zelfs Loet en Miep spraken er nooit meer over.

Tot de postbode op een morgen een brief van het gemeentehuis bracht, voor Louise Dorreman. Een brief van de burgemeester, voor háár! Wat kon dat zijn? Loet durfde de enveloppe bijna niet open te maken.

„Heb je misschien op een avond zonder licht gereden?” vroeg moeder, die aan een boete dacht voor het een of andere kleine vergrijpje tegen de wet.

„Ze zal haar belasting nog niet hebben betaald,” plaagde vader. „Laat dat kind toch rustig kijken wat de burgemeester haar te vertellen heeft,” zei Ireen.

Met trillende vingers scheurde Loet de grote, gele enveloppe open. Er kwam een getypte brief uit: Aan mejuffrouw Louise Th. Dorreman.

Loet las en ze las nòg eens

Daarna keek ze haar huisgenoten één voor één aan of ze de zaak nog niet helemaal vertrouwde. Was dit een flauwe grap van Ireen, waar vader en moeder óók van wisten?

Of . . . of . . .

„Nou,” vroeg vader, „is het een geheim?”

„Nee . . . we moeten op het gemeentehuis komen . . . wij allemaal . . . woensdagmiddag . . . om twee uur.”

„Mij niet gezien,” zei Ireen, „ze kunnen ons daar wel houden. Even de binnenplaats over en je zit op het politiebureau.”

„Maar het is echt waar,” zei Loet.

En vader zei: „Laat mij maar eens kijken.”

Loet reikte de brief aan haar vader over en moeder en Ireen lazen over zijn schouders mee. Maar zij konden er toch ook niets anders uit lezen: het hele gezin werd op het gemeentehuis uitgenodigd, de komende woensdagmiddag, om twee uur.

„Ik begrijp er werkelijk ook niets van,” zei vader, nu in volle ernst, maar ik zal daar vandaag wel eens binnenstappen en vragen wat dit te betekenen heeft.”

's Middags, aan tafel, vertelde vader, dat het voorlopig nog een verrassing moest blijven, maar het was iets prettigs. Niemand behoefde zich dus ongerust te maken. „En we gaan er in onze beste plunje heen,” zei hij.

Loet kon bijna niet wachten tot de woensdag aanbrak; haar schoolwerk leed er die paar dagen zelfs wat onder. Ze kon aan niets anders meer denken dan aan dat bezoek op het gemeentehuis, met de hele familie. En nog altijd kon zij maar niet vermoeden wat zij daar te maken kon hebben.

Om tien voor twee meldde de familie Dorreman zich bij de bode van het gemeentehuis. Ze werden in een deftig-gemeubi-

leerde kamer gelaten. „Willen de dames en mijnheer maar plaats nemen?” vroeg de bode en hij wees naar de zware, beklede armstoelen, die rondom een grote tafel stonden. Nauwelijks zaten ze daar of de burgemeester, in eigen persoon, kwam door een andere deur het vertrek binnen, met zijn vrouw, die een prachtige bos rozen in haar armen droeg.

En na een hartelijke begroeting kwam toen de onthulling van het geheim. Met vriendelijke, waarderende woorden bood de burgemeester Loet een prachtig polshorloge aan namens het Carnegie-Heldenfonds.

„Je hebt prachtig werk gedaan,” zei de burgervader. „Dank zij jouw moed en plichtsbef rijdt de oude Tiemersma nu weer gezond en vrolijk met zijn wagentje door onze stad. Bekijk je geschenk nu maar eens goed, kind, ook aan de achterzijde.”

Loet keerde het horloge om en daar las zij: Aan Louise Th. Dorreman, voor moedig gedrag.

En daaronder de datum, die Loet nooit in haar leven vergeten zou.

Stotterend van opwinding bedankte ze voor het prachtige cadeau. Daarop reikte mevrouw de bloemen aan Loets moeder over en de bode kwam binnen met een blad, waarop glazen vruchtensap en een schaalje „zoutjes” stonden.

„We doen het deze keer met „jeugdchampagne”,” zei de burgemeester lachend, „omdat de heldin van de plechtigheid nog wel wat jong is voor een glas erewijn.”

Toen Loet kort daarop met haar ouders en Ireen naar huis liep, met het horloge om haar pols, dacht ze een ogenblik, dat de „jeugdchampagne” haar in de benen was geschoten, want de straat scheen onder haar voeten te golven.

Maar dat kwam niet van het vruchtensap: het was van vreugde en dankbaarheid!

INHOUD

1. Grote plannen	7
2. De vooravond van het feest	14
3. Opa Tiemersma	21
4. Het liep heel anders	31
5. Tòch kerstfeest	39
6. Een vreemde avond	45
7. Bij opa Tiemersma	51
8. Verrassingen	56